

## Náležitosti skutkové věty rozsudku

Zhojení vady tzv. skutkové věty rozsudku cestou odůvodnění nelze považovat za dostačující. Zákaz změny rozhodnutí v neprospěch obviněného na základě opravného prostředku, podaného ve prospěch obviněného, se týká mimo jiné i skutkových zjištění. To však samo o sobě nevyklučuje, že za situace, když ve skutkové větě rozsudku soudu prvního stupně nejsou vyjádřeny všechny skutečnosti rozhodné pro naplnění některého znaku skutkové podstaty trestného činu, kterým byl obviněný uznán vinným, by nebylo možné tyto skutečnosti v odvolacím řízení doplnit. Postavení obviněného totiž nezhoršuje pouhé doplnění a upřesnění skutkových okolností tak, aby odpovídaly znakům trestného činu, jímž byl uznán vinným, pokud se jím nemění rozsah ani závažnost trestné činnosti.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 7 Tdo 1157/2007, ze dne 24.10.2007)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v neveřejném zasedání o dovolání obviněného R. S., proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 22. 5. 2007, sp. zn. 23 To 190/2007, který rozhodl jako soud odvolací v trestní věci vedené u Okresního soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. 6 T 207/2005, tak, že podle § 265k odst. 1 tr. ř. se zrušují usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 22. 5. 2007, sp. zn. 23 To 190/2007, a rozsudek Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 4. 1. 2007, sp. zn. 6 T 207/2005. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. se zrušují i další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. se Okresnímu soudu v Českých Budějovicích přikazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 4. 1. 2007, sp. zn. 6 T 207/2005, byl obviněný R. S. uznán vinným trestným činem zanedbání povinné výživy podle § 213 odst. 2, 3 tr. zák. a byl odsouzen podle § 213 odst. 3 tr. zák. k trestu odnětí svobody v trvání osmnácti měsíců, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 3 tr. zák. zařazen do věznice s dozorem.

Podle skutkových zjištění soudu prvního stupně obviněný spáchal trestný čin zanedbání povinné výživy podle § 213 odst. 2, 3 tr. zák. tím, že v době od 3. 12. 2003 do 12. 9. 2005, kdy bylo zahájeno trestní stíhání, neplnil jako otec vyživovací povinnost vůči svým nezletilým dětem J. S. a K. S., ačkoli mu tato povinnost byla stanovena rozsudkem Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 10. 10. 2002, č. j. 25 Nc 16/2002-34, který nabyl právní moci dne 2. 12. 2002, a to v částce 800,- Kč pro nezletilého J. a v částce 700,- Kč pro nezletilou K., splatné vždy do každého pátého dne v měsíci předem k rukám matky G. S., když v době od 3. 12. 2003 do 28. 2. 2005 byla výživa nezletilých dětí zajišťována vyplácením příspěvku na výživu Magistrátem města České Budějovice, takže za uvedené období dluží tomuto orgánu na výživném částku ve výši 12.305,- Kč, přičemž v důsledku neplnění vyživovací povinnosti nemohly být uspokojovány základní potřeby nezletilých dětí odpovídající jejich věku.

Proti tomuto rozsudku podal obviněný R. S. odvolání proti všem jeho výrokům. Krajský soud v Českých Budějovicích usnesením ze dne 4. 1. 2007, sp. zn. 23 To 190/2007, odvolání obviněného zamítl podle § 256 tr. ř. jako nedůvodné.

Proti tomuto usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 22. 5. 2007, sp. zn. 23 To

190/2007, podal obviněný prostřednictvím obhájce dovolání opírající se o důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Obviněný soudům obou stupňů vytkl, že dokazování nezaměřily na to, do jaké míry a v jaké výši byl schopen plnit výživné s ohledem na celkovou finanční situaci, zaměstnání či případné srážky ze mzdy. Uvedl, že v době, kdy vyživovací povinnost neplnil, byl bez stabilního zaměstnání a často zcela bez prostředků. Obviněný odmítl závěr odvolacího soudu, podle kterého byl pracovně způsobilý, a proto měl možnost dosahovat alespoň minimálního příjmu. Dále namítl, že na základě zjištěného skutkového stavu, který podle něj trpí výše uvedenými nedostatky, nelze dospět k právnímu závěru o jeho úmyslném jednání, a skutek tak byl nesprávně právně posouzen jako trestný čin zanedbání povinné výživy podle § 213 odst. 2, 3 tr. zák.

Z těchto důvodů obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud České republiky zrušil napadené usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 22. 5. 2007, sp. zn. 23 To 190/2007, a rozsudek Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 4. 1. 2007, sp. zn. 6 T 207/2005, a věc přikázal Okresnímu soudu v Českých Budějovicích, aby ji v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Nejvyšší státní zástupkyně v písemném vyjádření k dovolání obviněného uvedla, že soudy obou stupňů dospěly ke správnému závěru, že obviněný úmyslně neplnil vyživovací povinnost ke svým dětem. To je zřejmé z toho, že obviněný se vyhýbal komunikaci s orgány činnými v trestním řízení a že mařil zjištění svých výdělkových možností. Podotkla, že obviněný byl zaměstnáván formou krátkodobých brigád, přestože není nemocen, a nemůže se tak jako nezaměstnaný hlásit na úřadu práce a žádat o sociální příspěvky. Nejvyšší státní zástupkyně proto navrhla, aby Nejvyšší soud v neveřejném zasedání dovolání obviněného odmítl podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. jako dovolání zjevně neopodstatněné.

Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán tehdy, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Z této zákonné formulace vyplývá, že dovolání, které se opírá o tento dovolací důvod, je určeno k nápravě právních vad rozhodnutí ve věci samé, pokud tyto vady spočívají v právním posouzení skutku nebo jiných skutečností podle norem hmotného práva, nikoliv z hlediska procesních předpisů. Nejvyšší soud je v řízení o dovolání povinen zásadně vycházet ze skutkového zjištění soudu prvního, resp. druhého stupně, učiněného v souladu s ustanovením § 2 odst. 5, 6 tr. ř. a v návaznosti na takto zjištěný skutkový stav zvažuje hmotně právní posouzení, přičemž skutkové zjištění soudu nemůže změnit.

Nejvyšší soud přezkoumal podle § 265i odst. 3 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost těch výroků, proti nimž bylo dovolání podáno, v rozsahu a z důvodů uvedených v dovolání, jakož i řízení napadenému rozhodnutí předcházející, a shledal, že podané dovolání je zčásti důvodné. Vycházel přitom z následujících skutečností:

Trestného činu zanedbání povinné výživy podle § 213 odst. 1 tr. zák. se dopustí ten, kdo neplní, byť i z nedbalosti, svou zákonnou povinnost vyživovat nebo zaopatřovat jiného. Naproti tomu ustanovení § 213 odst. 2 tr. zák. stanoví, že tohoto trestného činu se dopustí ten, kdo se úmyslně vyhýbá plnění své zákonné povinnosti vyživovat nebo zaopatřovat jiného. Zákonné znaky skutkové podstaty podle § 213 odst. 3 tr. zák. pak naplní ten, kdo činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 vydá oprávněnou osobu nebezpečí nouze.

„Vyhýbání se plnění zákonné povinnosti vyživovat nebo zaopatřovat jiného“ ve smyslu § 213 odst. 2 tr. zák. je soudní praxí spatřováno v tom, že obviněný nejen svoji povinnost vyživovat nebo zaopatřovat jiného neplní, ale činí kroky směřující k tomu, aby se své povinnosti zbavil, oddálil její plnění nebo její plnění zcela zmařil, zejména tím, že často mění zaměstnání a pobyt, neoznamuje vyživovací povinnost při změně zaměstnavatele, soustavně se vyhýbá práci a úmyslně snižuje pracovní výkon soustavným vynecháváním pracovních směn s cílem dosáhnout nižšího výdělku a tím

i omezení vyživovací povinnosti (srov. č. [11/1984](#) Sb. rozh. tr.). Výše uvedené jednání pak musí být zahrnuto úmyslem pachatele (srov. usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 24. 2. 2006, sp. zn. 11 Tdo 1566/2005).

Nejvyšší soud připomíná, že o správné právní posouzení skutku se jedná tehdy, když popis skutku ve výroku rozsudku je v souladu s právní větou obsahující formální zákonné znaky skutkové podstaty konkrétního trestného činu a současně skutek dosahuje potřebného stupně společenské nebezpečnosti. O nesprávné právní posouzení se tak jedná v případě, že popis skutku vyjádřený v tzv. skutkové větě rozsudku neobsahuje veškeré zákonné znaky skutkové podstaty trestného činu vyjádřené ve výroku o právním posouzení skutku, v tzv. právní větě.

Podle § 120 odst. 3 tr. ř. výrok rozsudku, jímž se obviněný uznává vinným, musí přesně označovat trestný čin, jehož se výrok týká, a to nejen zákonným pojmenováním a uvedením příslušného zákonného ustanovení, nýbrž i uvedením místa, času a způsobu spáchání, popřípadě i jiných skutečností, jichž je třeba k tomu, aby skutek nemohl být zaměněn s jiným, jakož i uvedením všech zákonných znaků, včetně těch, které odůvodňují určitou trestní sazbu. Ve skutkové větě výrokové části rozsudku tudíž musí být popsány všechny znaky skutkové podstaty daného trestného činu, a to slovním vyjádřením všech okolností, které v konkrétním případě vytváří znaky tohoto trestného činu. Popis skutku proto nemůže být libovolný, ale musí vyjadřovat všechny skutečnosti významné pro právní kvalifikaci. Nestačí proto, aby se soud při popisu jednání obviněného omezil, byť jen v některých směrech, na citaci těchto zákonných znaků, neboť taková citace tvoří tzv. právní větu rozsudku (srov. č. [43/1999-I](#) Sb. rozh. tr.).

Z tzv. právní věty rozsudku soudu prvního stupně je zřejmé, že soud považoval za naplněné ty znaky trestného činu zanedbání povinné výživy podle § 213 odst. 2, 3 tr. zák., které záleží v tom, že „obviněný se úmyslně vyhýbal plnění své zákonné povinnosti vyživovat nebo zaopatřovat jiného a vydal tím oprávněnou osobu nebezpečí nouze“.

Nejvyšší soud v řízení o dovolání vychází z popisu skutku, jímž byl obviněný uznán vinným. Popis skutku uvedený v tzv. skutkové větě rozsudku soudu prvního stupně však postrádá konkrétní skutková zjištění týkající se toho, že se obviněný úmyslně vyhýbal plnění své zákonné povinnosti vyživovat nebo zaopatřovat jiného.

Soud prvního stupně tak při popisu skutku posouzeného jako trestný čin zanedbání povinné výživy podle § 213 odst. 2, 3 tr. zák. nepostupoval v souladu s ustanovením § 120 odst. 3 tr. ř., když neuvedl, v čem spočívá objektivní a subjektivní stránka trestného činu zanedbání povinné výživy podle § 213 odst. 2, 3 tr. zák., jímž byl obviněný uznán vinným. Takový popis skutku neodpovídá ustanovení § 120 odst. 3 tr. ř. Právem na soudní a jinou právní ochranu se zabýval též Ústavní soud České republiky, který ve svém nálezu ze dne 6. 10. 2005, sp. zn. II. ÚS 83/04, vyslovil, že neodmyslitelnou součástí práva na spravedlivý proces je právo obžalovaného na úplné projednání věci soudem. Takovým projednáním podle Ústavního soudu není případ, v němž ve výroku o vině neobsahuje skutková věta úplný popis skutečností rozhodných pro naplnění skutkové podstaty trestného činu ve smyslu ustanovení § 120 odst. 3 tr. ř. Obdobně judikoval Nejvyšší soud např. ve věcech vedených pod sp. zn. 5 Tdo 429/2002, 5 Tdo 1048/2004 a 7 Tdo 184/2007. Závěr o tom, zda tu je zavinění ve smyslu trestního zákona a v jaké formě (§ 4 a 5 tr. zák.), je závěrem právním. Tento právní závěr o subjektivních znacích trestného činu se však musí zakládat na skutkových zjištěních soudu vyplývajících z provedení dokazování, stejně jako závěr o objektivních znacích trestného činu (srov. č. [60/1972](#) Sb. rozh. tr.). Pokud ve výroku odsuzujícího rozsudku chybí vyjádření některého znaku skutkové podstaty trestného činu, není možné jeho existenci dovozovat pouze z odůvodnění rozhodnutí (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 11. 2003, sp. zn. 5 Tdo 1328/2003).

V této souvislosti Nejvyšší soud zdůrazňuje, že zhojení vady tzv. skutkové věty rozsudku cestou odůvodnění, jak se o to pokusil (byť jen okrajově) odvolací soud, nelze považovat za dostačující. Odůvodnění je přitom třeba pojímat jako vyložení (demonstraci) myšlenkových úvah, jež vedly k výroku rozhodnutí, přičemž právě v něm (jeho skutkové větě) musí být znaky skutkové podstaty výslovně obsaženy tak, aby samotný výrok mohl se zřetelem k ní, tedy k jejímu zákonnému vymezení, co do své určitosti obstát (srov. nálezy Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 565/2002, IV. ÚS 182/04 a další). Nejvyšší soud považuje za nutné upozornit, že soud prvního stupně se v odůvodnění rozsudku v podstatě vůbec nezabýval závěrem o naplnění kvalifikované skutkové podstaty trestného činu zanedbání povinné výživy podle § 213 odst. 2, 3 tr. zák., když pouze konstatoval, že obviněný jednal v přímém úmyslu, neprojevil sebemenší zájem o nezletilé děti ani o to, jak žijí a jak jsou zabezpečovány jejich potřeby. Soud však své závěry, blíže nevysvětlil a zejména, žádné ze svých skutkových zjištění o posuzovaném činu obviněného (úmyslné neplnění povinnosti vyživovat nebo zaopatřovat jiného) nepopsal jednoznačně tak, že by tento čin měl povahu úmyslného vyhýbání se plnění vyživovací povinnosti. Zřejmě i proto v odůvodnění uvedl, že jednání obviněného je nutno kvalifikovat jako trestný čin zanedbání povinné výživy podle § 213 odst. 1, 3 tr. zák.

Za této situace bylo povinností odvolacího soudu zrušit rozhodnutí soudu prvního stupně a buď uznat obviněného vinným na podkladě stejného skutkového stavu jen trestným činem zanedbání povinné výživy podle § 213 odst. 1, 3 tr. zák. nebo pokud by odvolací soud dospěl k přesnějšimu skutkovému závěru na základě doplněného dokazování, popis skutku ve výroku svého rozhodnutí doplnit o všechny znaky trestného činu podle § 213 odst. 2, 3 tr. zák.

Pro vyjádření činu, který má povahu úmyslného vyhýbání se plnění zákonné povinnosti vyživovat nebo zaopatřovat jiného, by bylo třeba dovodit a ve skutkové větě uvést, že obviněný způsobem popsaným ve výroku rozsudku jednal například s cílem znemožnit proti sobě eventuální vedení výkonu rozhodnutí formou srážek ze mzdy. Jinými slovy cílem a povahou jednání obviněného by muselo být vyhýbání se plnění zákonné povinnosti vyživovat nebo zaopatřovat jiného ve smyslu § 213 odst. 2 tr. zák., nikoliv pouhé neplnění této povinnosti ve smyslu § 213 odst. 1 tr. zák. (srov. usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 24. 2. 2006, sp. zn. 11 Tdo 1566/2005).

Nejvyšší soud sice rozhodoval jen na podkladě dovolání podaného ve prospěch obviněného, ale zákaz reformationis in peius vyjádřený v ustanoveních § 265s odst. 2 tr. ř. a § 259 odst. 4 tr. ř. takové doplnění za popsaných okolností nevylučuje. Uvedená zásada znamená, že v případě, kdy je napadené rozhodnutí zrušeno jen na podkladě opravného prostředku podaného ve prospěch obviněného, nemůže dojít ke změně rozhodnutí v neprospěch obviněného. Zákaz změny rozhodnutí v neprospěch obviněného se týká mimo jiné i skutkových zjištění (srov. č. [22/1999](#) Sb. rozh. tr.). To však samo o sobě nevylučuje, že za situace, když ve skutkové větě rozsudku soudu prvního stupně nejsou vyjádřeny všechny skutečnosti rozhodné pro naplnění některého znaku skutkové podstaty trestného činu, kterým byl obviněný uznán vinným, by nebylo možné tyto skutečnosti v odvolacím řízení doplnit. Postavení obviněného totiž nezhoršuje pouhé doplnění a upřesnění skutkových okolností tak, aby odpovídaly znakům trestného činu, jímž byl uznán vinným, pokud se jím nemění rozsah ani závažnost trestné činnosti.

Je třeba zdůraznit, že Nejvyšší soud v tomto rozhodnutí nevyslovil názor, že obviněný svým jednáním nemohl vůbec naplnit znaky daného trestného činu, ale pouze uvedl, že skutek, tak jak byl popsán v tzv. skutkové větě rozsudku soudu prvního stupně, s nímž se následně ztotožnil odvolací soud, nenaplnuje veškeré zákonné znaky trestného činu zanedbání povinné výživy podle § 213 odst. 2, 3 tr. zák., jímž byl obviněný uznán vinným. Popis skutku totiž neobsahuje žádné konkrétní skutkové zjištění, z něhož by bylo možné usuzovat na naplnění obligatorního znaku skutkové podstaty § 213 odst. 2 tr. zák. trestného činu zanedbání povinné výživy spočívající v tom, že obviněný „se úmyslně vyhýbal plnění své zákonné povinnosti vyživovat nebo zaopatřovat jiného“, a neodpovídá tak ustanovení § 120 odst. 3 tr. ř.

Nejvyšší soud proto podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil napadené usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 22. 5. 2007, sp. zn. 23 To 190/2007, a rozsudek Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 4. 1. 2007, sp. zn. 6 T 207/2005.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | [www.epravo.cz](http://www.epravo.cz)

## Další články:

- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)